

Przepisy karne ustawy

Podstawowe cechy:

- ustawa definiuje czyny stanowiące przestępstwa a także wykroczenia;
- przestępstwami lub wykroczeniami są tylko określone czynności, których przedmiotem są **środki odurzające** lub **substancje psychotropowe**, a także ewentualnie **prekursory** jeśli czynności te podejmowane są **wbrew przepisom ustawy**;
- **wbrew przepisom ustawy** to znaczy do celów innych niż dopuszczone przez ustawę zastosowania medyczne i badawcze;
- czynności, których przedmiotem są **środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne** nie stanowią przestępstw; ich wyrób lub wprowadzanie do obrotu zagrożone są natomiast bardzo wysoką tzw. karą pieniężną (od 10.000 zł do 1.000.000 zł), wymierzaną w drodze administracyjnej;
- w przypadku niektórych przestępstw wyróżniane są takie ich postaci, które są karane łagodniej lub surowiej;

Przestępstwa zdefiniowane w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii

- wytwarzanie, przetwarzanie, przerób (art. 53);
- posiadanie przyrządów lub naczyń służących do wyrobu narkotyków; (art.54);
- przywóz, wywóz, przewóz [przemyt] (art.55);
- wprowadzanie do obrotu (art.56);
- przygotowanie przemytu i wprowadzania do obrotu (art.57);
- udzielanie innej osobie (art.58);
- udzielanie innej osobie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej (art.59);
- tolerowanie handlu przez właściciela, działającego w jego imieniu zarządcę albo kierownika zakładu gastronomicznego, lokalu rozrywkowego lub prowadzącego inną działalność usługową (art.60);

Legalność wymiany igieł i strzykawk

Problemy:

- dopuszczalność programów wymiany igieł i strzykawk w zakładach karnych;
- dopuszczalność tworzenia tzw. pomieszczeń higienicznych;

Przestępstwa zdefiniowane w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii

- obrót prekursorami wbrew przepisom ustawy w celu wytwarzania środków odurzających lub substancji psychotropowych (art.61);
- uprawa wbrew przepisom ustawy maku lub konopi, oraz zbiór mlecza makowego (art.63);
- zabór w celu przywłaszczenia środków odurzających, substancji psychotropowych, mlecza makowego lub słomy makowej (art.64);
- uprawa wbrew przepisom ustawy maku niskomorfinowego lub konopi włóknistych (art.65) (wykroczenie);
- obrót wbrew przepisom ustawy prekursorami (art.66) (wykroczenie);
- niedopełnienie obowiązków ewidencyjnych związanych z prekursorami (art.67) (wykroczenie);
- reklama środków odurzających lub substancji psychotropowych w celach innych niż medyczne (art.68);

Kontrowersje wokół karalności posiadania środków odurzających lub substancji psychotropowych

- posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych (art.62);
- karalność samego posiadania środków odurzających lub substancji psychotropowych, szczególnie w niewielkich ilościach przeznaczonych na własny użytek, jest wszędzie na świecie przedmiotem licznych kontrowersji dotyczących celowości takiego rozwiązania;
- w wielu krajach posiadanie niewielkich ilości takich substancji na własny użytek, aczkolwiek zabronione przez prawo administracyjne, nie stanowi przestępstwa – **dekryminalizacja**;
- w innych krajach Europy i Ameryki, a od roku 2011 także w Polsce, istnieje możliwość odstąpienia w takich wypadkach przez prokuratora lub sąd od ścigania karnego – **depenalizacja**;

Kontrowersje wokół karalności posiadania środków odurzających lub substancji psychotropowych

- Rozwiązania takie jak dekryminalizacja lub depenalizacja nie stanowią nigdy przyzwolenia na używanie i posiadanie narkotyków;
- Wycofanie represji karnej w stosunku do użytkowników narkotyków ma na celu umożliwienie łatwiejszego i efektywniejszego docierania do tej grupy osób z ofertą działań profilaktycznych i terapeutycznych w ramach polityki ochrony zdrowia publicznego;

Rozwiązanie polskie

Art. 62a.

Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa w art. 62 ust. 1 lub 3, są środki odurzające lub substancje psychotropowe **w ilości nieznaczej**, przeznaczone **na własny użytek** sprawcy, postępowanie można umorzyć również przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, jeżeli **orzeczenie wobec sprawcy kary byłoby niecelowe** ze względu na **okoliczności popełnienia czynu**, a także **stopień jego społecznej szkodliwości**.

Wartości graniczne

Wartości przyjęte w roku 2010 w Czechach

Nazwa środka lub substancji	Górna granica pojęcia nieznacznej ilości
Heroina	1,5 g
Kokaina	1 g
Amfetamina/Metaamfetamina	2 g
Ecstasy	4 tabletki
LSD	2500 µg
Marihuana	15 g
Haszysz	5 g

Przestępstwa zdefiniowane w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii

Ustawa nie definiuje jako przestępstw lub wykroczeń następujących czynów:

- używania środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- nabywania środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- publicznego pochwalania środków odurzających lub substancji psychotropowych;

Alternatywy lecznicze wobec kary stosowane wobec sprawców przestępstw będących użytkownikami narkotyków

- W wielu ustawodawstwach istnieją rozwiązania umożliwiające stosowanie wobec użytkowników narkotyków dopuszczających się różnych przestępstw środków alternatywnych o charakterze leczniczym;
- Środki takie mogą być stosowane **obok kary** lub **zamiast kary**;
- Realizują one tzw. zasadą leczyć zamiast karać;
- Są przejawem wspomnianego wcześniej leczenia quasi (częściowo)-dobrowolnego;

Alternatywy lecznicze w dyspozycji prokuratora

Art. 70a.

1. Jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że sprawca jest osobą uzależnioną lub używającą szkodliwie substancji psychoaktywnej, sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator, zarządza zebranie przez osoby, które na zasadach wskazanych w ustawie uzyskały certyfikat specjalisty terapii uzależnień, informacji na temat używania przez oskarżonego środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych.

Alternatywy lecznicze w dyspozycji sądu (stosowane obok kary)

Art. 71. 1. W razie skazania osoby uzależnionej za przestępstwo pozostające w związku z używaniem środka odurzającego lub substancji psychotropowej na karę pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono, sąd zobowiązuje skazanego do poddania się leczeniu lub rehabilitacji w zakładzie opieki zdrowotnej i oddaje go pod dozór wyznaczonej osoby, instytucji lub stowarzyszenia.

2. Sąd może zarządzić wykonanie zawieszonej kary pozbawienia wolności, jeżeli skazany w okresie próby uchyla się od obowiązku, o którym mowa w ust. 1, albo dopuszcza się rażącego naruszenia regulaminu zakładu, do którego został skierowany.

3. W razie skazania osoby uzależnionej, z uwzględnieniem warunków określonych w ust. 1, na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, sąd może orzec umieszczenie sprawcy przed wykonaniem kary w odpowiednim zakładzie opieki zdrowotnej.

Alternatywy lecznicze w dyspozycji prokuratora i sądu (stosowane zamiast kary)

Art. 72. 1. Jeżeli osoba uzależniona lub używająca substancje psychoaktywne szkodliwie, której zarzucono popełnienie przestępstwa zagrożonego karą nieprzekraczającą 5 lat pozbawienia wolności, podda się leczeniu i rehabilitacji lub udziałowi w programie profilaktyczno-leczniczym prowadzonym przez zakład opieki zdrowotnej lub inny podmiot działający w ochronie zdrowia, prokurator może zawiesić postępowanie do czasu zakończenia leczenia.

Alternatywy lecznicze w dyspozycji prokuratora i sądu (stosowane zamiast kary)

Art. 72.

2. Po podjęciu postępowania prokurator, uwzględniając wyniki leczenia postanawia o dalszym prowadzeniu postępowania albo występuje do sądu z wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania.
3. Na postanowienie o dalszym prowadzeniu postępowania podejrzanemu przysługuje zażalenie.
4. W wypadku wskazanym w ust. 2 warunkowe umorzenie można zastosować do sprawcy przestępstwa zagrożonego karą nieprzekraczającą 5 lat pozbawienia wolności. **Zastosowaniu warunkowego umorzenia postępowania nie stoi na przeszkodzie uprzednia karalność sprawcy.**

Art. 73. Przepis art. 72 stosuje się odpowiednio w postępowaniu sądowym do chwili zamknięcia przewodu sądowego.

Alternatywy lecznicze w dyspozycji prokuratora i sądu (stosowane zamiast kary)

Problemy:

- pojęcie poddania się leczeniu i rehabilitacji lub udziałowi w programie;
- okres trwania zawieszenia;

Alternatywy lecznicze w dyspozycji sądu penitencjarnego

Art. 73a.

1. Jeżeli przemawiają za tym względy lecznicze i wychowawcze, skazanemu uzależnionemu od środków odurzających lub substancji psychotropowych odbywającemu karę pozbawienia wolności za przestępstwo popełnione w związku z używaniem środków odurzających lub substancji psychotropowych można udzielić przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności, o której mowa w art. 153 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego, w celu podjęcia leczenia lub rehabilitacji.
2. Warunkiem udzielenia przerwy jest wykazanie przez skazanego, że ma zagwarantowane miejsce leczenia lub rehabilitacji w odpowiednim zakładzie opieki zdrowotnej odpowiadającym jego potrzebom terapeutycznym.